

Hva skal til for å avtale seg bort fra bakgrunnsretten?

Giuditta Cordero-Moss, UiO

[UiO Institutt for privatrett](#)

Privatrettssymposiet 2019

Oslo, 10. januar 2019

Kontrakten og bakgrunnsretten

Moderne kontraktspraksis

- Uttømmende regulering etter common law-mønstret
  - Boilerplate-klausuler for å sikre at kontrakten tolkes etter sin ordlyd
    - Entire Agreement
    - No waiver
    - Sole remedy
    - ...
- Forutsigbarhet uansett resultatets ønskelighet

Norsk rett

- «Prestere den ytelse som følger av avtalen og *ledsagende omstendigheter riktig tolket og utfyllt*»
  - Viggo Hagstrøm, Obligasjonsrett 2011, s. 134
- Rimelige og balanserte resultater

Utgangspunkt for kommersielle kontrakter

- Objektiv tolkning
  - Rt. 2010 s. 1345 (Oslo Vei)
- Uten rom for utvidende tolkning
  - Rt. 1994 s. 581 (Scanvest)
- Uten rom for innskrenkende tolkning
  - Rt. 2002 s. 696 (NEBB-tomten)

HR-2016-1447-A (Norsk Gjenvinning)

- Objektiv tolkning innebærer «ikke at en er henvist til en ren ordfortolkning. En rekke elementer vil kunne være relevante for tolkningen. [...] Det at bestemmelsene må tolkes objektivt, innebærer [...] ikke at de utelukkende skal tolkes ut fra hva en naturlig språklig forståelse av bestemmelsene tilsier. Bestemmelsens ordlyd må blant annet leses i lys av de formål de skal ivareta, og andre reelle hensyn.»

«Objektiv kontraktstolkning»

Norsk rett

- Tolkes under hensyntagen til den andre parts interesse
  - Rt. 1998 s. 761 Kina-Hansen
- Etterfølgende omstendigheter som tolkningsmoment
  - Rt. 1991 s. 220
- Utfyllelse med biforpliktelser og ikke avtalte vilkår
  - Rt. 2012 s. 1779 Victocor

Engelsk rett

- Kontraktsvilkår kan påberopes «for no, good or bad reason»
  - TSG [2013] EWHC 1151
- Ikke rom for etterpåklokskap
  - Arnold v Britton [2015] UKSC 36
- Innfortolker kun åpenbare, nødvendige vilkår som ikke strider mot kontraktsvilkår (*taushet som kontraktsvilkår*)
  - Marks&Spencer[2015] UKSC 72

«Objektiv kontraktstolkning» forts.

- Utfyllelse med bakgrunnsrettens lojalitetsprinsipp
- Justice Leggatt og *good faith*:
  - Yam Seng [2013] EWHC 111 (QB)
  - MSC [2015] EWHC 283 (Comm) (opphevet [2016] EWCA Civ 789)
- Honesty, Standards of industry
  - Omfatter ikke å ta hensyn til den andre parts interesse
  - Kan fravikes ved avtale
  - Kan ikke utfylle en detaljert kontrakt
- “It is a modest requirement” Astor [2017] EWHC 425 (Comm)

Detaljert regulering, taushet og bakgrunnsretten

- «Man kan ikke ved tolking fange opp tilfelle som det var nærliggende å regulere dersom avtalen også skulle omfatte dem»
  - Rt. 1994 s. 581 Scanvest
- Sterke grunner må foreligge for å fravike naturlig forståelse av ordlyden
  - Rt. 2010 s. 1345 Oslo vei
- NS8402 er taus (bevisst valg), og partene valgte den bevisst. Ingen utfylling
  - HR-2018-2256-A

- «Det hadde selvfølgelig vært ønskelig at spørsmålet var blitt regulert, men jeg tillegger ikke dette vekt ved tolkingen av avtalen.»
  - Rt. 2005 s. 268 Panfish
- Ulovfestede krav på reklamasjon utover det som er avtaleregulert
  - Rt. 2012 s. 1779 Victocor
- «At en form for bristende forutsetning er avtalt er ikke til hinder for at det på grunnlag av ulovfestede regler blir krevd revisjon utover det som er avtaleregulert»
  - Rt. 2010 s. 1345 Oslo vei
- «Også standardkontrakter kan utfylles»
  - HR-2018-2256-A
    - Rt. 1978 s. 1157, Rt. 1998 s. 656, HR-2016-1447-A

Hva skal til for å avtale seg bort fra bakgrunnsretten?

- Detaljert regulering er ikke tilstrekkelig
- Tydelig og uttalt intensjon om å fravike bakgrunnsretten
  - Nødvendig
  - Ikke alltid tilstrekkelig så lenge domstolens formål er å sørge for balanse mellom partenes interesser (og ikke å sørge for at de avtalte vilkårene blir nøyaktig håndhevet)